

(แก้ไข) เผยแพร่วันที่ 8 กรกฎาคม 2559

แถลงการณ์มูลนิธิวัฒนธรรม

กรณีใส่โซ่ตรวน 7 นักศึกษาที่ขัดคำสั่ง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ

และผิตพ.ร.บ.ประชามติ

ลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ขัดกับ พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ ในการใช้เครื่องพันธนาการ

ตามที่มีสื่อต่างๆได้นำเสนอข่าว 13 นักศึกษาถูกจับกุมฐานฝ่าฝืนคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 3/2558 ข้อ 12 เรื่องห้ามชุมนุมทางการเมือง พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2559 มาตรา 61(1) วรรคสอง และวรรคสามและความผิดตามประกาศ คมช. ฉบับที่ 25/2549 กรณีไม่ยอมพิมพ์ลายนิ้วมือตามคำสั่งเจ้าพนักงาน เนื่องจากการแจกเอกสารรณรงค์ไม่รับประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ย่านนิคมบางพลี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2559 ที่ผ่านมานั้น นักศึกษา 6 คนได้รับอนุญาตประกันตัวตามคำขอ แต่ยังมีนักศึกษา 7 คนที่ไม่ขอประกันตัว พนักงานสอบสวนนำนักศึกษาทั้งเจ็ดคนไปควบคุมตัวไว้ที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2559 เป็นต้นมา โดยเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2559 พนักงานสอบสวนได้นำนักศึกษาทั้งเจ็ดคนที่ไม่ได้ขอประกันตัวเข้ายื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาลทหาร โดยในการนำตัวจากเรือนจำมาศาลทหารนั้นปรากฏว่ามีการใส่โซ่ตรวนที่ข้อเท้าทั้งสองข้างปรากฏต่อหน้าสาธารณะชนและสื่อมวลชน

มูลนิธิวัฒนธรรมมีความห่วงกังวลต่อกรณีดังกล่าว เนื่องด้วยการพันธนาการโดยการใส่โซ่ตรวนต่อผู้ต้องขังหรือนักโทษเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงและลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ตาม พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 14 ได้กำหนดไว้ว่าห้ามใช้เครื่องพันธนาการ เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้น ที่กำหนดไว้ 5 กรณีคือ

- 1) เป็นบุคคลที่น่าจะทำอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายของตนเองหรือผู้อื่น
- 2) เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตไม่สมประกอบอันอาจเป็นอันตรายต่อผู้อื่น
- 3) เป็นบุคคลที่น่าจะพยายามหลบหนีการควบคุม
- 4) เมื่อถูกคุมตัวไปนอกเรือนจำ เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ควบคุมเห็นเป็นการสมควรที่จะต้องใส่เครื่องพันธนาการ
- 5) เมื่อรัฐมนตรีสั่งว่าเป็นการจำเป็นจะต้องใช้เครื่องพันธนาการเนื่องแต่สภาพของเรือนจำหรือสภาพการณ์ของท้องถิ่น

อีกทั้งการใส่ตรวนข้อเท้าเป็นการปฏิบัติที่ขัดต่อบทบัญญัติ ข้อ 1, ข้อ 5 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ และขัดกับบทบัญญัติข้อ 7, 10(1) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และการที่ประเทศไทยไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานพันธกรณีนี้ ยิ่งถือว่าขัดต่อมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อนักโทษขององค์การสหประชาชาติ ข้อ 33 ซึ่งแม้ไม่มีผลบังคับทางกฎหมายในประเทศไทยแต่ก็เป็นเอกสารที่ประเทศไทยหนึ่งในสมาชิกองค์การสหประชาชาติให้ความเห็นชอบ

การควบคุมตัวบุคคลใดตามกฎหมายไว้โดยเจตนาเพื่อไม่ให้ผู้ถูกควบคุมตัวหลบหนีโดยใช้เครื่องพันธนาการนั้น (กรณีใส่โซ่ตรวนข้อเท้า) จึงทำได้กรณีที่มีข้อยกเว้นเท่านั้น เมื่อไม่ปรากฏว่านักศึกษาทั้ง 7 คนที่ถูกควบคุมตัวมีพฤติการณ์ใดที่แสดงให้เห็นว่าจะหลบหนี มีพฤติการณ์ที่น่าอันตรายต่อชีวิตตนเองหรือผู้อื่น หรือเป็นผู้มีจิตไม่สมประกอบ ดังนั้น แม้จะมีการควบคุมตัวออกไปนอกเรือนจำก็ไม่มีเจตนาที่เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาใช้เครื่องพันธนาการแต่อย่างใดเนื่องจากการที่ถูกพันธนาการนั้นทำให้ผู้ต้องขังได้รับความเดือดร้อนเกินควร ทำให้เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวกและได้รับความทุกข์ทรมานทางร่างกาย และเป็นการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

“การใส่โซ่ตรวนนักศึกษาก่อให้เกิดการละเมิดต่อเสรีภาพในร่างกายและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีลักษณะเป็นการทรมานและประจาน นักศึกษาทั้ง 7 คนไม่มีพฤติกรรมใดๆที่สื่อว่าจะมีการพยายามหลบหนี ตรงกันข้ามกลับแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า จะต่อสู้ในกระบวนการยุติธรรมโดยให้ความคุ้มครอง และไม่ใช้สิทธิในการประกันตัวเพื่อพ้นการควบคุม อีกทั้งนักศึกษาเหล่านี้ยังเป็น ผู้บริสุทธิ์ ที่ต้องไม่ได้รับการลงโทษไม่ว่าในรูปแบบใด” ประธานมูลนิธิวัฒนธรรม นายสุรพงษ์ กองจันทึก

มูลนิธิพัฒนาวัฒนธรรมจึงขอเรียกร้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทบทวนการใช้เครื่องพันธนาการ (การใส่โซ่ตรวนข้อเท้า) ในการควบคุมตัวผู้ต้องขังหรือนักโทษดังนี้

1. ให้มีการทบทวนด้านนโยบายการนำโซ่ตรวนมาใช้ในการควบคุมตัวผู้ต้องขังหรือนักโทษเนื่องจากผู้ต้องขังหรือนักโทษที่ต้องอยู่ในอำนาจของราชทัณฑ์ก็เพื่อถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเท่านั้นราชทัณฑ์ไม่มีสิทธิที่จะกระทำการใดๆต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้ต้องขังหรือจำเลยโดยฝ่าฝืนกฎหมายได้
2. ให้มีการทบทวนแก้ไขข้อกฎหมาย กฎ ระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานราชทัณฑ์เพื่อให้มีการปฏิบัติหน้าที่หรือการทำงานที่มีความสมดุลระหว่างความปลอดภัยและการไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนพร้อมทั้งไม่ลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
3. ให้มีการปรับปรุงสภาพของเรือนจำและการเดินทางมาศาลให้มีความปลอดภัยแทนที่การนำวิธีการพันธนาการโดยโซ่ตรวนควบคุมตัวผู้ต้องขังหรือนักโทษ และให้มีการพิจารณาหาวิธีที่เหมาะสมมาใช้แทนการใช้โซ่ตรวนในกรณีเพื่อความปลอดภัย

ด้วยความเคารพในสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ติดต่อข้อมูลเพิ่มเติม

ประธานมูลนิธิพัฒนาวัฒนธรรม นายสุรพงษ์ กองจันทึก โทร 081-6424006